

●
BEOGRAD

Sarajevska
Hagada

●
SARAJEVO

✚
Manastir
Mileševa

✚
Manastir
Ostrog

●
CETINJE

●
Bogorodica
Filermosa

●
PODGORICA

VANJA BULIĆ

VIZA ZA NEBO

■ Laguna ■

Copyright © 2016, Vanja Bulić
Copyright © ovog izdanja 2016, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Kako će drugima vladati onaj
ko ne zna da vlada sobom.*

Konfucije

Sadržaj

Prvo poglavlje: ANĐEO	9
Drugo poglavlje: SOVA	16
Treće poglavlje: RODA	23
Četvrto poglavlje: SVITAC	31
Peto poglavlje: OSVETA	37
Šesto poglavlje: PORUKA	45
Sedmo poglavlje: PEPEO	52
Osmo poglavlje: KOBRA	59
Deveto poglavlje: PRATILAC	66
Deseto poglavlje: GUBITNIK	74
Jedanaesto poglavlje: OLUJA	81
Dvanaesto poglavlje: SENKA	89
Trinaesto poglavlje: UCENA	97
Četrnaesto poglavlje: PAS	104
Petnaesto poglavlje: RUPA	111
Šesnaesto poglavlje: PONUDA	119
Sedamnaesto poglavlje: IKONA	127

Osamnaesto poglavlje: ZMIJA	135
Devetnaesto poglavlje: KATAKOMBA	142
Dvadeseto poglavlje: RECEPT	150
Dvadeset prvo poglavlje: ISPOVEST.	158
Dvadeset drugo poglavlje: POSETNICA	166
Dvadeset treće poglavlje: DROGA	173
Dvadeset četvrto poglavlje: BUDALE	181
Dvadeset peto poglavlje: PRIJATELJI	188
Dvadeset šesto poglavlje: PLJOSKA	196
Dvadeset sedmo poglavlje: VUČICA	204
Dvadeset osmo poglavlje: NEVERNIK	211
Dvadeset deveto poglavlje: TERAPIJA	219
Trideseto poglavlje: TROUGAO	226
Trideset prvo poglavlje: ČAMAC	233
Trideset drugo poglavlje: SUZE	241
Trideset treće poglavlje: REKET	248
Trideset četvrto poglavlje: OBRAČUN	255
Trideset peto poglavlje: FETIŠ	262
Trideset šesto poglavlje: ZAŠTITNIK	270
Trideset sedmo poglavlje: RUKOPIS	277
Trideset osmo poglavlje: BUĐENJE	285
Trideset deveto poglavlje: OSVETA	292
Četrdeseto poglavlje: GROBLJE	300
<i>Izjave zahvalnosti</i>	307
<i>O autoru.</i>	309

Prvo poglavlje

ANĐEO

Na grudima ubijenog čoveka, umrljan krvlju, nazirao se tetovirani Beli anđeo, nevešto urađena replika poznate freske iz manastira Mileševe.

– Kriminalac ili anđeo!? – promrmlja inspektor Perić.

Stajao je na vratima kabine u toaletu noćnog kluba *Sova*, zagledan u beživotno telo Svetozara Lalevića, zvanog Lale Svitac. Nesrećni čovek, suvlasnik kluba, ležao je na podu naslonjen na klozetsku šolju. Metak ga je pogodio u grudi.

– Pucano je iz blizine – promrmlja inspektor i pokuša da otrese cipele natopljene vodom.

Voda je pretila lavabo i pokrila pod toaleta; ubica je do kraja odvrnuo česmu kako bi šumom vode prikrilo razgovor u kabini. Prozor iznad klozetske šolje bio je otvoren i svež vazduh je prodirao u prostoriju unoseći miris i zvuk velegrada. Svitac je u samrtnom ropcu snažno razdrljio košulju na grudima, pokidavši dugmad koja su se razletela po kabini.

– Kao da je hteo da se oprostí sa anđelom – reče Perić zamišljeno.

– Šefe, meni govorite? – promoli glavu Milić, Perićev pomoćnik.

– Samo glasno razmišljam... A šta ti misliš: da li je želeo oprostaj od Belog anđela ili je tim pokretom hteo nešto da nam poruči?

– Novokomponovani vernik, šefe. Dodirnite mu usne. Sigurno su masne, a ovo je vreme posta – sarkastično odgovori Milić i poče da skuplja dugmad kao da ona kriju neku nedokučivu tajnu.

Periću je jasno kako je ubistvo izvršeno: ubica je uvukao Svica u kabinu, prepirali su se, zatim se potukli, ubica je pucao naslonivši pištolj na Svičevo telo, otvorio je prozor i iskočio iz toaleta. Tamo ga je sačekao saučesnik. Zaškripale su gume nekog besnog automobila i – noćni klub *Sova* je ostao zavijen u maglu u koju se utopio i ubica. Perić uđe u glavnu klupsku prostoriju i priđe Dobrilu Matiću, suvlasniku noćnog kluba, poslovnom partneru Laleta Svica. Iznad šanka, na centralnom mestu, ugleda ikonu Belog anđela, solidnu kopiju mileševske freske. Iako skrhan bolom, Dobrilo uhvati znatiželjan inspektorov pogled.

– Moj brat Lale je bio iskreni vernik – reče Dobrilo tiho.

– Vi ste braća!?! – odglumi inspektor naivka.

– Gospodine inspektore, znate vi dobro ko je Lale i ko sam ja...

– To znam, Matiću. Ali ne znam zašto si se uortačio sa kriminalcem!?

– On mi je kao brat – jedva progovori Dobrilo, još uvek nespreman da upotrebi prošlo vreme. – Zar to nije dovoljan razlog?

Inspektor ustade i dođe do šipke pobodene na sredini izdignutog podijuma. Desnom rukom proveri čvrstinu šipke, iskreno zapitan kako striptizete uspevaju da se veru uz nju kao veverice. Sa podijuma se vidi ulaz u toalet. Ali to nema nikakve svrhe u klubu u kome svi gledaju u striptizetu, pa je puk vojske mogao nesmetano da prođe kroz salu i uđe u toalet. Vratu se do šanka.

– Matiću, slušam te. Seti se svakog detalja – reče i sede na barsku stolicu, oslonjen na lakat, zagledan u Dobrilove oči s namerom da u njima uhvati svaku laž.

Dobriilo uzdahnu duboko. Bol je razdirao njegove grudi. Bivši bokser, momak bez mrlje u biografiji, star četrdeset godina. Lale je bio njegov idol u ringu. Kada je prestao da boksuje, Svitac je pomagao klub.

– Počni, Matiću – prenu ga Perić iz putovanja po dani-ma kada je drugovao sa Svicem.

Dobriilo je pričao polako, birajući šta će da kaže jer nijed-nom rečju nije želeo da umrlja sećanje na Laleta Svica...

Noć kao svaka druga noć u klubu... Veseli gosti, i oni drugi... Pijani...

Dve devojke zanosno su igrale na podijumu, krećući se oko šipke na koju se striptizeta zalepila kao da je prema-zana lepkom. Devojke su se dodirnule stomacima, a zatim se uz smeh odvojile, udarajući se dlanovima po bedrima. Striptizeta ih je ljubomorno posmatrala, svesna da bi samo nekontrolisani pad sa šipke skrenuo poglede muškaraca sa oznojenih devojačkih tela svijenih u klupko koje je podsećalo na isprepletenu tela dve zmiije. Palacanje dva jezika upotpunjavalo je taj utisak. Cica, zgodna plavuša

izazovnih oblina, mazno je ubeđivala pijanog gosta da naruči još jednu flašu šampanjca.

– Gde je Svitac? – neuobičajeno glasno upitao je Dobri-
lo Matic momka za šankom, okrenutog ka podijumu za
igru, svestan da je šanker omađijan ludim plesom na
pozornici i striptizetom spremnom da nekom novom
figurom na šipci povрати ugled zvezde večeri.

– Možda je skoknuo na rigoletto – odgovorio je nehajno
šanker zavukavši kažiprst u razjapljena usta.

Dobri-
lo je skočio sa barske stolice, pogođen mangup-
skim gestom momka za šankom; postajao je prek kad
neko omalovažava njegovog najboljeg prijatelja.

– Izvinite, šefe, ali svi znaju da Svitac cirka na angro –
stišanim glasom jedva je prozborio momak, pokajavši se
istog časa što nije preskočio opasku o Svičevoj sklonosti
ka piću.

Dobri-
lo je krenuo prema toaletu probijajući se izme-
đu razuzdanih gostiju noćnog kluba, neprestano željnih
novih senzacija. Pogodila ga je poslednja rečenica mladog
šankera u čijim očima je uočio senku straha. Svičeva opi-
janja su postala svakodnevnica, a šuškalo se da je počeo i
da se drogira. Tada se pretvarao u galamdžiju nesposob-
nog da kontroliše misli, pa je i pred nepoznatim ljudima
pričao o stvarima o kojima obazriv čovek ćuti. Dobri-
lo je neprestano ponavljao „izvinite“ provlačeći se između ljudi
kao plivač kad seče talase uzburkane reke. Ispred vrata sa
natpisom „toalet“, uz simbol muškarca sa crnim šeširom
na glavi, stajao je snažan momak glumeći da je zagledan u
podijum izdignut iznad glava gradskih noćobdija. Dobri-
lo je dobro znao tu vrstu nevešte glume, pa je obazrivo
pokušao da prođe pored brda nabildovanih mišića.

– Gde si zapeo, drugar? – brecnuo se momak, kome su vratni mišići napupili kao naduvani baloni.

– Izvinite, samo da prođem...

– Gde da prođeš?

– Do toaleta.

– Misliš, do kancelarije. Tamo tvoj ortak ima poslovni sastanak.

– Pomeri se – gotovo molećivo prozbori Dobrilo.

– Poslovni sastanak! Je l' kapiraš? Sa govnom se razgovara među gov...

Poslednju reč je prekinuo udarac u bradu. Momak se zateturao, a na zemlju ga je poslao naredni udarac levicom u pleksus. Dobrilo nikad nije upotrebio bokstersku veštinu u svom klubu, a sada je bio spreman da i nogama nastavi da udara telohranitelja nepoznatog gazde, koji je saterao Svica u muški toalet. Ležeći na patosu, okrvavljenog lica, momak je teatralno pokazao ka vratima toaleta.

– Izvolite u kancelariju – rekao je krkljajući, obojivši rečenicu cinizmom, čvrsto uveren da će njegov gazda samleti i Svica i Dobrila.

Kratka tuča ispred vrata toaleta za trenutak je prekinula žagor u klubu; neki gosti su se okrenuli ka momku još uvek prikovanom za patos.

– Šta ste zinuli? Mali poslovni razgovor – nervozno je viknuo momak ne uspevajući da zaustavi krv koja se na njegovim usnama pretvarala u crvene mehuriće.

Naviknuti na ovakve sudare i impulsivne razmene mišljenja uz pomoć pesnica ili oružja, gosti noćnog kluba *Sova* nastavili su da bulje u devojke na podijumu i striptizetu čija su stopala dodirnula plafon, a glava strmoglavo krenula ka patosu. Zaustavila se na dva-tri centimetra od

pada i jezikom dodirnula zgužvanu papirnu novčanicu od sto evra. Noćni klub *Sova* ispuni smeh i prostačko navijanje kada je jedna od devojaka sa podijuma, brzinom mungosa, zgrabila novčanicu.

Dobriilo je zatvorio vrata toaleta. Buka razularenih gostiju i preglasna muzika ostale su s one strane vrata. Kod lavaboa, zagledan u ogledalo tražeći na njemu neku mrlju, stajao je stariji čovek. Nije uspeo da prikrije iznenađenje kad je ugledao Dobrila.

– Izvolite, šefe – rekao je stariji čovek.

– Čika Mišo, nisam ja nikakav šef. Da li je Svitac u toaletu?

– Jeste, šefe. Sa jednim gospodinom. U poverenju, šefe, taj mi se ništa ne sviđa.

– Proverićemo – promrmljao je Dobriilo i krenuo da otvori vrata što vode ka kabinama i pisoarima.

– Nemojte, šefe, molim vas. Svitac mi je rekao da ih ne uznemiravam.

– Zašto nisu otišli u kancelariju!?

– Ne znam, šefe. I onaj gospodin je rekao da niko ne ulazi dok su njih dvojica tamo. I da muškarce šaljem u ženski... na druga vrata – zbunjeno je odgovorio čika Miša uočivši munje u Dobrilovim očima.

Dobriilo je stavio prst na usta i lagano, gotovo nečujno, otvorio vrata. Iz toaleta je dopirao žubor vode iz pisoara. Čuo se i huk vode koja je isticala iz česme i prelivala se preko lavaboa razlivajući se po podu...

Inspektor Perić je pažljivo slušao Dobrila, ali pritom ništa nije zapisivao. Procenio je da je Dobriilo načitan momak jer je svaka njegova rečenica bila jasna.

– Lepo pripovedaš, Matiću. Ali mene interesuje akcija! Hoću nešto i da pribležim! – podviknu, kao da želi da pobegne od trenutnog napada nežnosti.

U momentu kad je inspektor izgovorio reč „akcija“, ulazna vrata se naglo otvoriše i u klub ulete Novak Ivanović, novinar lista *Duga*, inspektorova noćna mora. Putevi su im se često ukrštali. Svađali su se, ali i pomagali jedan drugome.

– Otkud ti u pola tri!? – iznenađeno upita Perić pogledavši u časovnik.

– Dobro večer, inspektore – reče Novak smireno, iako mu je bilo jasno da će Perić pokušati da ga izbaci iz kluba.

– Dobro večer – nevoljno otpozdravi inspektor. – Ko ti je javio za ubistvo u klubu?

– Pa vi sad, inspektore. Meni je javljeno da je bilo neko pucanje, ali niko nije pominjao ubistvo.

Inspektor se ujede za usnu i ponovo pogleda prema *Belom anđelu*.

Drugo poglavlje

SOVA

Vozio je strmom ulicom što vodi od pijace na Senjaku ka klubu *Sova*. Izmaglicu i mrak je probijala velika sova, satkana od neonskih sijalica šljaštećih boja. Činilo mu se da će sova poleteti ka njemu i zaustaviti ga ispred ulaza u klub, rezervisan za posebne goste, noćobdije i gradske blejače naviknute da upadaju na mesta predviđena za VIP klijentelu.

Strese se i za trenutak zažali što je podigao telefonsku slušalicu kada je oko dva sata posle ponoći zazvonio telefon u spavaćoj sobi. Njegova supruga Suzana zavukla je glavu ispod jastuka, svesna da tako kasno neko može tražiti samo njenog supruga. Novak nije podizao slušalicu, ponadavši se da je neko slučajno okrenuo njegov broj, pa će možda odustati od poziva. Telefon je uporno zvonio.

– Podigni slušalicu – molećivo reče Suzana navukavši i čebe preko glave.

– Koja budala me zove u ovo vreme!? – progundā i diže slušalicu. – Novak Ivanović kraj telefona. Izvolite.

– Zovem vas iz noćnog kluba *Sova*. Prvo sam pozvala policiju i hitnu pomoć, a sada zovem i vas.

Novak se uspravio u krevetu i spustio noge na patos. Podsetio je na trkača na startu trke spremnog da svakog trenutka potrči ka cilju.

– A ko ste vi, u stvari? Niste se predstavili.

– Ja sam Cica. Radim u klubu. Pre pet minuta neko je pucao u toaletu. Klub se ispraznio, a moj šef je...

Novak prekinu vezu, ulete u farmerke, brzo navuče patike i uze novinarsku torbu uvek spremnu za nenadana iskakanja iz kuće.

– Gde si krenuo? – začuo je Suzanin glas, prigušen jastukom i ćebetom.

– Pucnjava u noćnom klubu *Sova*!

– A ti veruješ svakoj budali!? Što te ne sačekaju jednom, pa te dobro...

Ostatak rečenice nije čuo jer je izleteo iz stana brzinom zbog koje bi na putu, da je bio za volanom, morao da plati kaznu. Jesenja izmaglica izbrisala je obrise zgrada, a sa Save je dopirao hladnjikavi povetarac. Dok je otključavao kola, nasmešio se setivši se kako je, pre odlaska na spavanje, sa Suzanom, sinom i ćerkom igrao tablič. On i ćerka protiv sina i Suzane. Smejao se upornim Suzanim pokušajima da svome dvojcu upiše neku neosvojenu tablu. Ćerka je reagovala impulsivno, a Suzana se klela kako je sve bilo samo slučajnost. Idilu posle koje je zaspao kao beba pokvario je iznenadni poziv iz kluba *Sova*. Na početku novinarske karijere mislio je da će raditi samo danju, ali „crna hronika“, najčitanija rubrika u *Dugi*, ispisivana je u poznim časovima na ulicama Beograda, na splavovima i u noćnim klubovima.

Zaustavi kola na parkingu ispred kluba, pored policijskog automobila, ali ga više od pomisli na susret sa policajcima uplaši ušata i buljava šljašteća sova što se ušuškala u neonsko gnezdo iznad ulaza u klub. Učini mu se da samo njega posmatra

– Zabranjen ulaz! – odsečno ga upozori policajac na ulazu u klub.

– Ja sam novinar – pokaza Novak novinarsku legitimaciju.

– Istraga je u toku – službeno saopšti policajac.

– Inspektor mi je odobrio da uđem – slaga Novak i, ne sačekavši odgovor, uđe u klub.

Put od ulaza u klub do šanka pretrčao je i zbunio inspektora Perića, naslonjenog na šank naspram vitkog četrdesetogodišnjaka, vidno potresenog, skrhanog bolom... Zgodna plavuša, uvežbana koketa, naslonjena na zid iza šanka, diskretno mahnu Novaku, poslavši mu tako poruku da je ona zvala telefonom. Novak ulete u Perićev vidokrug glumeći nonšalantnost, a pritom je u njemu treperio svaki nerv i pozivao na uzbunu. Zbunjivala ga je zasad nevidljiva veza između sove iznad ulaza u klub i velike ikone Belog anđela na zidu, iznad šanka izrađenog od masivnog hrastovog drveta.

– Otkud ti u pola tri? – upita Perić.

– Dobro veče, inspektore.

– Dobro veče – nevoljno otpozdravi inspektor. – Ko ti je javio za ubistvo?

– Pa vi sad, inspektore. Meni je javljeno za neko pucaње. Niko nije pominjao ubistvo.

Novak primeti kako se Perić nekontrolisano ujede za usnu, svestan da novinar tek sada neće napustiti klub. Nevoljno se okrenu ka Dobrilu Matiću i pokaza

mu rukom da nastavi sa pričom. Dobrilo ga podseti na automat. Otvarao je usta iz kojih su ispadale reči i zvečale poput metalnih žetona što izleću iz slot-mašine. U njegovim mislima su se rojile jezive slike, podsetnik na ubistvo prijatelja Laleta Svica. Dobrilo nastavi priču.

– Šefe, ja vas nisam pustio – tiho i molećivo je rekao čika Miša kada je Dobrilo zakoračio u toalet.

Prišao je prvoj kabini, sagnuo se i ugledao dva para nogu. Poznao je Svičeve firmirane patike, skvašene vodom koja je plavila skupe keramičke pločice. Njegov prijatelj se oblačio u prestižnim buticima, a povremeno je odlazio u inostranstvo kako bi obnovio garderobu.

– Svitac, mnogo sereš. Kad si ušmrkan, ne znaš šta pričaš – dopro je nepoznat glas iz kabine.

– I ti šmrčeš! – kočoperno je uzvratio Svitac.

– Ko danas ne šmrče!? Ali ja šmrčem čistu koku, a ne kao ti bučkuriš koji uvaljuješ klercima. Neki i kad su ušmrkani znaju šta pričaju, a neki...

– Ko si ti, bre, da mi držiš predavanja!?

– Ko sam ja!? Zaboravio si ko sam ja!? E pa, mamicu ti jebem, podsetiću te ko sam ja! – nadjača glas nepoznatog čoveka žubor vode i zvuke grada koji su dopirali kroz odškrinut prozor.

Nastalo je komešanje u tesnoj kabini, kratki, bolni udarci praćeni uzvicima dva razjarena muškarca. Neznac je verovatno podigao Svica načetog alkoholom i drogom i tresnuo ga o zid. Bolan jauk dopro je do Dobrila.

– Miran! Nemaš snage ni da umreš – poigravao se siledžija sa iznemoglim Svicem, podigao ga i nabacio na ve-ce šolju. – To je tvoje radno mesto. Sereš kô bolesna foka.

– Vređaš me!

– A ti svojim poganim jezikom vređaš sve nas. Zaboravio si neke stvari.

– Šta, na primer? – pokušao je Svitac da razvodni razgovor dok se ne pribere i pripremi za novu turu udaraca.

– Pravilo prvo: ne pričaj o poslu koji smo radili „preko“. Pravilo drugo: ne pričaj ko je naručivao posao.

Dobrila je obuzela panika. Vrata se otvaraju na spoljnu stranu, što znači da njihovim naglim otvaranjem ne bi udario neznanca već bi ga samo opomenuo da je neko nezvan ušao u toalet. Dobrilo nema oružje, a svaki nesmotreni potez bi možda naterao siledžiju da upotrebi pištolj. Odlučio je da sačeka pravi trenutak, zamišljajući šta se događa u kabini uz ovakav dijalog i komešanje.

– Pravilo treće: ne pominji imena ljudi s kojima si radio.

– Koga sam pominjao?

– Mene, na primer. Petoro ljudi mi je reklo da si pričao o poslu preko grane. I ko je pucao. I ko je naručio posao. I kako smo pobjegli.

Svitac je pokušao da ustane, spreman da nastavi još uvek stišanu tuču u tesnoj kabini, ali ga je snažan udarac u grudi vratio na ve-ce šolju.

– Hoću da me suočiš s tim lažovima!

– Da suočim narkomana s pijancima!?! Lepo društvo imaš, Svitac! Baš lepo! Umesto da uživaš u ovom klubu i krckaš pare koje smo dobili za pošten, patriotski posao.

Poslednja rečenica probudila je Svica i dala mu dodatnu snagu. Skočio je, otrgao se iz šaka nasilnika i uneo mu se u lice. Rumenilo se vratilo u njegove obraze, isušene alkoholom i drogom. Njegove oči su poigravale, osvetljene vatrom zapaljenom dobro tempiranom uvredom.

-
- Ja sam i sada patriota!
- Patriota koji radi s kurvama!? Čutiš? Ni tvoj ortak ne zna da si makro.
- Njega mi ne diraj! – viknu Svitac.
- Inače, šta?
- Zbog njega bih mogao da ubijem! – razdrao se Svitac.
- Koliko znam, već si ubijao.
- Zbog njega bih mogao opet da ubijem. I tebe! Ako ga dirneš.

Nepoznati čovek se pribrao i ponovo uhvatio Svica za revere. Osetio je kako je iz iznemoglog tela, načetog drogom i alkoholom, iscureo i poslednji atom snage. Izvadio je pištolj i uperio ga Svicu u grudi.

– A sada mi reci gde si sakrio škrabotine koje pominješ kad si urađen?

– To nisu škrabotine. Ono što je tamo zapisano promeniće istoriju...

– Gde je taj rukopis što „menja istoriju“? – neznanac sarkastično naglasi dve poslednje reči.

– Taj rukopis me čuva od bitangi kao što ste ti i onaj ko te poslao – sasvim tiho je rekao Lale Svitac.

Dobriilo je u mekoći s kojom je Svitac izgovorio poslednju rečenicu prepoznao nameru prijatelja da krene u napad, kao zmija koja se pritajila pa se priprema za odsudni skok i ujed. Nikada se nije predavao, čak ni u ono vreme kada je njegova boksterska karijera bila na izdisaju, kada su ga, načetog alkoholom, zvali „kralj patosa“. Posle sudijskog brojanja, nakon nokdauna, skakao bi kao kočoperni petlić. Upravo se tako osećao u trenutku kada je kolenom udario nasilnika u međunožje i uhvatio cev njegovog pištolja, pokušavši da ga okrene u stranu.

Iznenaden, čovek je potegao okidač i karakterističan zvuk metka ispaljenog iz pištolja sa prigušivačem zaparao je vazduh. Dobrilo je zaurloao kao vuk i skočio ka vratima, ali je čovek iz kabine, u panici, snažno gurnuo vrata, koja su udarila Dobrila u glavu oborivši ga na zemlju.

Posle kratkotrajne nesvestice, Dobrilo je otvorio oči. Sedeo je u na mokrom patosu, oslonjen na zid. Vrata kabine su ostala otvorena, pa je ugledao odškrinut prozor iznad klozetske šolje, kroz koji je ubica iskočio na ulicu. Na podu, naslonjen na klozetsku šolju, sedeo je Lale Svitac. Poslednjom snagom razdrljio je bio sako i košulju, pokidavši dugmad. Iz njegovih usta i grudi je isticala krv, kapljući na mokar pod. Dobrilu se učinilo da Svitac želi nešto da kaže, ali je samo uspeo da dva prsta upre u *Belog anđela*. Potom je njegova glava klonula.

Dobrilo je bezglasno plakao, preskočivši deo priče o tome kako se nemo opraštao sa najboljim prijateljem. Inspektor je pogledao prema Novaku stavivši prst na usta, čime ga je opomenuo da ne postavlja pitanja.

– Matiću, sutra ćemo nastaviti razgovor – reče Perić i pozva čika Mišu da priđe šanku.

– Inspektore, da li bih mogao da uđem u toa... – počeo Novak.

– Ne bi! – prekide ga besno Perić. – Laku noć, Ivanoviću.

Pre nego što je izašao iz kluba, Novak je stao ispred ikone Belog anđela. Zagonetni osmeh anđela potpuno ga razbudi. Jedno pitanje neprestano se vraćalo u njegove misli: šta je Svitac u samrtnom ropcu želeo da poruči pokazujući na tetovažu na svojim grudima?

Treće poglavlje

RODA

Jutra posle neprospavane noći počinju na isti način: Novak dugo ćuti i ne otvara oči. Osluškujе zvuke velegrada što dopiru kroz prozor. To je njegova tajna azbuka, iščitavanje poruka za kretanje po asfaltu. Metalni pevac na komšijskom krovu nije zaškripao; očekuje ga dan bez vetra, koji ga čini nervoznim. Nema dečje graje; klinci su u školi ili pišu domaće zadatke, pa neće morati da bar petnaest minuta odigra sa njima utakmicu „na male goliće“ na travnjaku ispred ulaza u zgradu. Malo trčanja bi mu godilo, ali ne brine zbog toga jer ga u policiji očekuje konferencija za medije na kojoj, zbog podignute nervoze, izgubi isto kalorija kao da je sa klincima odigrao petnaestominutnu utakmicu.

Dok je još uvek bunovan ispijao čaj šetajući po kuhinji, zastade kod frižidera da pročita poruke ukućana prikružene magnetima na njegova vrata. Čerka je svoju poruku ostavila ispod magneta sa slikom Venecije. Bila je to poruka preko poruke jer je obećao da će je odvesti u grad

na vodi gde će joj gondolijer, dok sede u gondoli, otpevati *O sole mio*. Sin je poruku stavio ispod magneta sa slikom najnovijeg tipa mobilnog telefona. Suzanina poruka je ostavljena ispod magneta sa slikom Breda Pita. Nasmejao se kiselo, šoljica se nakrivila i čaj je iscurio po pižami.

– Za sve si ti kriv – reče kroz smeh, udari čvrgu hollywoodskom lepotanu, pa praznu cedulju premesti ispod magneta sa likom Anđeline Džoli.

Portparol policije se trudio da ubistvo u *Sovi* prikaže kao obračun dva pijana gosta. Dok je slušao portparola kako se uvežbano prenemaže, prisećao se priče Dobrila Matića. Postade mu jasno da inspektor Perić nije postavio nijedno dodatno pitanje, kao da se pribojavao da Matić ne kaže previše činjenica. A Perićev lak pristanak da Novaku odobri pristup na mesto zločina dok je istraga još u toku takođe je upućivao na to da inspektor nešto taji. Zaključio kako mu posle ove konferencije ništa ne bi bilo jasno da nije odmah nakon ubistva došao u *Sovu*, jer bi pomislio da portparol priča o nekom drugom događaju.

U *Dugi* su Novaka s nestrpljenjem iščekivali. Podatak da je bio jedini novinar na mestu ubistva nadimala je ponosom grudi glavnog urednika: kolege iz drugih redakcija će ga uporno zvati i tražiti malo više informacija od onih koje je monotonim glasom izneo portparol policije. Šepurio se po kancelariji i nestrpljivo iščekivao prvi poziv. U redakciji su se, kako je zaključio po neuobičajenoj tišini, još uvek razbuđivali...

Fotograf Krle je pregledao najnovije snimke uz prvu jutarnju kafu. Njegov stariji kolega Milan, stameni pedesetogodišnjak, prilično istrošen godinama provedenim u novinarstvu, odškrinuo je fioku na svom radnom stolu

i zagledao se u red uredno sortiranih flaša napunjenih rakijom. Muška, redakcijska maskota, čijeg imena i prezimena ne bi mogli da se sete baš svi članovi redakcije, glumila je Kineskinju u parku: stajala je na jednoj nozi, lagano pomerajući ruke i pritom je ispuštala čudne zvuke krećući se između stolova.

– Alo, tamo, je l' može malo tiše? – trgnu se Milan u trenutku kada se opredelio s kojom će rakijom započeti dan.

– Vidim, strašno si se iznervirao – dobaci Krle i isprati pogledom već uvežbani ritual starijeg kolege.

Milan je izvadio jednu flašu, pomazio je kao da je beba, zubima izvadio pampur uz karakterističan zvuk, vrhom grlića flaše dodirnuo svoje naočari i, pre nego što je potegao prvi jutarnji gutljaj, nazdravio prigušenim „živeli“.

– Dođi, Krle, da se nerviramo zajedno – dobaci pre nego što je rakija počela da klizi niz njegovo grlo.

– Nikad te nisam pitao šta tražiš u „crnoj hronici“ kad te ta tematika ne interesuje – priđe Krle i potegnu iz flaše.

– Prelistaj kompletne starih brojeva *Duge*, pa ćeš shvatiti.

– Šta ću shvatiti?

– Kako je nekad pisao bata Milanče – reče Milan.

– Ko ti brani da i sada pišeš!?

– To će ti objasniti Novak kroz nekoliko godina. Baš me interesuje koliko će da izdrži. Zamor materijala, moj Krle. Kad shvatiš koliko svi lažu, koliko su svi povezani, smući ti se – reče svestan da gorčinu u ustima može da ublaži samo novim gutljajem mirisne rakije.

Vrata redakcije naglo se otvoriše. Uđe Novak i gotovo s vrata baci torbicu na svoj sto. Krle stavi prst na usta i pokaza na Mušku, ukopan u mestu, oslonjenu na jednu nogu, kao roda u plićaku.

– Pokvasite malo i rodu. One vole da se brčkaju u mirišljivoj tečnosti. Ipak je roda imenica ženskog roda – obrati se Novak Milanu.

– Ona sada u mislima leti iznad krovova. Traži mesto na koje će da spusti bebu – uspravi se Krle stojeći na jednoj nozi i mašući rukama kao balerine u *Labudovom jezeru*.

Vrata se s treskom otvoriše; kad glavni urednik rame-nom otvara vrata, znači da je pomalo uplašen, pa agresivnošću to pokušava da sakrije. Milan ruku sa flašom stavi iza leđa i pokuša da odglumi naivka slučajno zatečenog kraj kompjutera, doduše neuključenog.

– Ruke na pregled! Milane, daj da ti proverim ukus – bio je to još jedan dokaz da se glavni urednik uplašio i da to pokušava da prikrije nonšalantnim razgovorom.

Prosu malo rakije na dlan, protrlja i pomirisa.

– Miriše na grožđe. Svaka čast! A da li rode vole grožđe? – okrenu se ka Muški.

Muška ne obrati pažnju na upadice. Nastavi da pleše između stolova, neprestano menjajući grimase i uzdahe.

– Radi nešto. Dosta si plesala – dobaci glavni urednik kad Muška prođe pored njega.

– Po zakonu imam pravo na pauzu od pola sata. Dok neki preživaju ili se dolivaju, ja vežbam. Skupljam snagu. Moram da pomognem Novaku. Ovo se, koliko mogu da zaključim, dobro zakovalo – reče Muška i ispusti vazduh praćen zvukom koji se zabada u mozak kao visoko C razgoropađene operске dive.

– Samo nemoj ti da mi pomažeš! Radi svoju modnu stranu i čuvaj svog nosača tacni. Čujem da je dobio novu ulogu, pa nosi tacnu i u drugom delu predstave – pogodi je Novak u bolnu tačku.

Muška je skrivala svog dečka kao da je kužan, pa su Novak i Krle odgledali predstavu u kojoj je mladi glumac, Muškin emotivni izbor, dva puta prošao scenom sa tacnom u ruci ne progovorivši nijednu reč. Momak je izuzetno lep i šarmantan, pa su se iskreno zapitali šta je to pronašao u Muški, devojci koja se uporno trudi da prikrije lepotu.

– Svi veliki glumci, ako nisi znao, tako su počeli. Stalone je igrao u porno-filmovima.

– I Krle je tako počeo, pa nije postao glumac – dobaci Milan između dva gutljaja.

Glavni ispruži ruku sa isturenom otvorenom šakom, kao policajac kad zaustavlja saobraćaj.

– Novače, šta kažeš za ubistvo u *Sovi*?

– Klasika. Uđe momak i, umesto da prebije dugove, ubije dužnika.

Milan se uzvrpoljio. Odloži flašu u fioku, nežno, kao da priprema bebu za spavanje. Umesto pozdrava, pređe rukom preko etikete na flaši. U njegovim očima lako se mogao uočiti talas uzbuđenja koji ga je preplavio. Posle prve Milanove rečenice priđe Krle i fotografisa trojku.

– Nije klasika. Doduše, jeste klasika, ali iz nekog drugog vremena. Policija nešto prikriva. Na konferenciji za štampu, kako su javili na radiju, samo što vas nisu polili vodom.

– Osmeh! Tako... Potpis ispod fotografije: *Novinar Milan Lazetić po drugi put među živima* – ubaci se Krle u razgovor.

– Jebi se, Krle! – završi Milan svoj boravak među živima.

Mahnu rukom, kao da se brani od dosadne muve, uze kompletne starih novina i poče da lista. Pronađe nekoliko

tekstova o Laletu Svicu. Lep, mlad čovek, sa bokserskim rukavicama na rukama, u pozi boksera u napadu.

– Otkad tebe zanima sport – doplesa Muška do Milanovog radnog stola.

– Pripremam nešto za Novaka – reče Milan odsutno i nastavi da pretura po starim tekstovima.

– Zašto!? Je l' Monah maloletan?

Svog najdražeg kolegu zvala je Monah jer je Novak povremeno odlazio u manastir Hilandar, a posle studija političkih nauka upisao se i na Bogosloviju, željan znanja iz oblasti koja je dugo potiskivana u njegovoj porodici. Otac Dušan bio je partizan, ratni komunista, zatim sužanj na Golom otoku. Ivanovići do pre desetak godina nisu slavili slavu. Po očevoj smrti Novak se krstio u crkvi u Mačkatu, na Zlatiboru, a potom je počeo da slavi porodičnu slavu Đurđevdan.

– A zašto još malo ne vežbaš. Lepo je i za oči i za uši – stišano reče Milan.

– Drugim rečima: smetam. Hvala lepo, molim lepo. Čao, obožavaoci, i ne bih vas više zadržavala – Muška se naglo okrenu i sudari sa Novakom. – E, Monah, šta ima novo?

– Demonstracije u gradu. Svi se pitaju što te jutros nema kod Kineza.

Muška nastavi da hoda kao manekenka, okrenu se naglo, mahnu rukom, izlete u hodnik i ubrzo nestade u mraku starog lifta, koji škripeći s mukom krenu ka prizemlju.

– Ode napast – sa simpatijama prema Muški prozbori Milan i pozva Novaka da priđe njegovom stolu.

– Nije mi baš sve jasno – iskreno priznade Novak.

– Slučaj iz mog vremena. U stvari, sada poravnavaju račune iz onog vremena.

– Ko su oni?

– Polako, Novače. Otkad si uskočio u tekstove zavijene u mantije, izgubio si osećaj za život nas običnih smrtnika – našali se Milan. – Idemo redom. Lale Svitac, pravo ime Svetozar Lalević, nekadašnji bokserski šampion. Odlazio na turnire u inostranstvo. Boksovao je nešto malo i kao profesionalac. Idealno za... šta?

– Otkud znam!? – prostodušno reče Novak.

– Idealno da se odradi neki poslić za državu.

– Čitaj dalje...

– Otac partizan. Penzionisano vojno lice. Deca u kući živela po komandi. Lale je uvek kuburio sa školom. Sitne krađe kao bunt protiv strogog oca.

– A voli domovinu. Rusvaj u glavi – tiho reče Novak.

– Ti obavi poslić za nas, mi ćemo tebi neku uslugu. Šta misliš, odakle mu novac da otvori noćni klub? Priča iz osamdesetih godina prošlog veka kad je savezna državna bezbednost vrbovala momke sa asfalta da rade za državu, kako su im govorili. Ubistva emigranata u inostranstvu, obračun sa ideološkim neistomišljenicima. Daću ti knjigu nemačkog publiciste Hansa Petera Rulmana, proteranog iz Beograda početkom sedamdesetih godina.

– Ali, Milane, ovo je novo vreme! Nema više nekadašnje Savezne državne bezbednosti. Od jedne države, Jugoslavije, nastalo je šest novih država! Ovo što se sad događa je anahrono i nelogično! – ne predaje se Novak.

– Grešiš. Sve je vrlo logično. U ratu su saradnici Savezne državne bezbednosti radili za republike čiji su nekadašnji

kadrovi bili u saveznoj policiji. Saradnici iz Srbije radili su za Srbiju, Hrvati za svoju domovinu, Makedonci za svoju, Crnogorci za Crnu Goru...

– A da li su saradivali međusobno? – upita Novak zamišljeno.

Umesto odgovora, Milan izvadi zubima pampur iz flaše, prekrsti se i tiho zapeva *Stara ljubav zaborava nema*.